

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
**«Вступ до загального та германського
мовознавства»**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	Спеціальність 035 Філологія
Тип і назва освітньої програми	ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Курс, семестр	Курс 1, семестр 2
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 5, загальна кількість годин – 150, із яких: лекцій – 22 год, практичних занять – 28 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра германської і української філології
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> Дедушно Алла, к. філол. н., доцент, доцент кафедри германської і української філології <i>контакти:</i> ауд. 459 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> dedukhno.alla@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/dedukhno-alla-volodymyrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Сучасна українська літературна мова, Латинська мова
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. <i>фахові:</i> ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності

	знання з теорії та історії мов (англійської та німецької). ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов (англійської та німецької), описувати соціолінгвальну ситуацію ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
Програмні результати навчання	ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти. ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію державної та іноземних мов (англійської та німецької), історію світової літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Під час вивчення дисципліни формується логічне мислення, навичка вирізняти головне, аргументувати свою позицію та знаходити ефективні розв'язання мовних проблем. Аналіз германських мов та їхньої специфіки сприяє кращому розумінню комунікації, зокрема і міжкультурних її аспектів. Вивчення мовних явищ стимулює творче мислення. Робота з великим обсягом інформації розвиває здатність швидко засвоювати матеріал та адаптуватися до змін, створює бажання саморозвитку. Регулярна підготовка до занять і самостійне опрацювання матеріалів сприяють формуванню самодисципліни.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ознайомити здобувачів вищої освіти з найважливішими поняттями мовознавства, його методологією; з уявленням про природу та сутність мови, її будовою; з теоріями походження мови, закономірностями розвитку мов, їхніми класифікаціями; розглянути основні системи мов: фонетичну, лексикологічну, морфологічну, синтаксичну; описати історичні перетворення у надрах германських мов як безперервний процес змін мовної системи під впливом внутрішньомовних та екстралінгвістичних чинників.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, функції і будова мови.

Тема 2. Теорії походження мови. Взаємодія мов і закономірності їхнього розвитку.

Тема 3. Класифікації мов світу.

Тема 4. Фонетика. Взаємодія звуків у процесі мовлення.

Тема 5. Історія і сучасність письма.

Тема 6. Лексикологія.

Тема 7. Розділи граматики.

Тема 8. Германська група мов. Загальна характеристика. Германська писемність.

Тема 9. Сучасні германські мови.

Тема 10. Англійська та німецька мови. Загальна характеристика.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

словесні методи (лекція, пояснення), наочні методи (ілюстрування, демонстрування), практичні методи (вправи), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження), інтерактивні методи (дискусії, проєктування професійних ситуацій, метод мозкового штурму, рольові ігри, командні ігри, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи усного контролю (опитування), методи письмового контролю (тести), методи самоконтролю (самоаналіз, самооцінювання).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені в Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях без поважної причини (відсутнє документальне підтвердження) надається право одержати бали за передбачені робочою програмою форми поточного контролю, але із загальної суми за кожен вид завдань вираховується 1 бал.

- щодо академічної доброчесності

Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

- щодо відвідування занять

Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим, запізнення – лише з поважних причин.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Зокрема визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera тощо) дозволяються для освітнього компонента, який здобувачі вищої освіти починають опановувати з другого семестру (1 курсу), та проводяться до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом і робочим навчальним планом відповідної освітньо-професійної програми передбачено його вивчення. Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за частиною освітнього компонента може здійснюватися до початку або впродовж семестру, у якому опановується освітній компонент, проте не пізніше, ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaproneformalnuosvitu.pdf>

- щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaproocinyuvannya2023.pdf>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Галян Оксана. Загальне мовознавство : навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 69 с.
2. Дяченко Н. М. Вступ до мовознавства : інструктивно-методичні матеріали для практичних занять. Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2024. 100 с.
3. Кійко Ю. Є., Агапій А. П., Мельник Ю. Й. Вступ до мовознавства : практикум. Чернівці : Чернівецький ун-т, 2021. 176 с.

Допоміжні

1. Вступ до мовознавства : підручник / І. О. Голубовська, С. М. Лучканін, В. Ф. Чемес та ін. ; за ред. І. О. Голубовської. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 320 с.
2. Дедухо А. В. Прокляття як мовленнєвий акт. *Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 18–19 травня 2021. Полтава, 2021. С. 703–706.
3. Дедухо Алла, Шаравара Тамара. Дискурсивні особливості мовленнєвого акту побажання. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 22 березня 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. С. 25–27.
4. Дедухо А. В., Шаравара Т. О. Лінгвопрагматичні особливості перформативного акту співчуття (на матеріалі української мови). *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : колективна монографія / за наук. редакцією Н. Сизоненко. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. С. 27–34.
5. Дедухо Алла, Шаравара Тамара. Функціонально-семантичний аспект мовленнєвих актів закладу. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 25 травня 2022 р.). Полтава : ПДАУ, 2022. С. 34–37.
6. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства. Київ : Академія, 2006. 336 с.
7. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник. 3-тє вид., стер. Київ : Академія, 2014.
8. Левицький В. В. Основи германістики : підручник. Вінниця : Нова книга, 2006. 528 с.
9. Liulka V., Dedukhno A. The specifics of English distance learning in higher educational institutions of Ukraine. Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2022. Issue 50. pp. 347–351.
10. Liulka V., Dedukhno A. The specifics of English distance learning in higher educational institutions of Ukraine. Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2022. Issue 50. pp. 347–351.
11. Liulka V., Dedukhno A. Communicative strategies of English within the framework of the learning discourse. The specifics of English distance learning in higher educational institutions of Ukraine. Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2022. Issue 51. pp. 309–314.
12. Markina I., Nichugovskaya L., Karapuzova N., Kazarian G., Dedukhno A. Structural and Functional Model of Formation of an Inclusive Education Management System: World Experience. International Journal of Innovation, Creativity and Change. Volume 11, Issue 5, 2020. P. 184–199.

Інформаційні ресурси

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL : <http://www.slovnyk.net>
2. Лінгвістичний портал з української мови. URL: www.mova.info
3. Український правопис. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
4. Gamla Runinskrifter URL : <http://www.omniglot.com/writing/runic.htm>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри германської і української філології протокол від 02 вересня 2024 року № 1.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання навчальних завдань	Виконання тестових завдань	Виконання самостійної роботи	Підготовка реферату	
Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, функції і будова мови	5				5
Тема 2. Теорії походження мови. Взаємодія мов і закономірності їхнього розвитку	5				5
Тема 3. Класифікації мов світу	5				5
Тема 4. Фонетика. Взаємодія звуків у процесі мовлення	5				5
Тема 5. Історія і сучасність письма	5				5
Тема 6. Лексикологія.	5				5
Тема 7. Розділи граматики	5				5
Тема 8. Германська група мов. Загальна характеристика. Германська писемність	5				5
Тема 9. Сучасні германські мови	5				5
Тема 10. Англійська та німецька мови. Загальна характеристика	5	20	20	10	55
Разом	50	20	20	10	100

Шкала та критерії оцінювання виконання навчальних завдань

Тип / опис завдання	Кількість балів	Шкала оцінювання
Виконання навчальних завдань практичного характеру.	5	Практичне завдання виконано правильно; студент виявляє глибокі знання, досконало обґрунтовує свої думки, вміло застосовує знання на практиці, наводить самостійно складені приклади, повністю розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови. Демонструє високий рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	4	Практичне завдання виконано правильно; студент виявляє достатній рівень знань, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить приклади, допускає поодинокі помилки в послідовності викладу матеріалу, відповідає без порушення норм літературної мови. Демонструє достатній рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

	3	Практичне завдання виконано частково, студент демонструє невеликий обсяг знань, не завжди вдало добирає слова непослідовно обґрунтовує свої думки, допускає помилки у формулюванні правил, відповідає з незначними порушеннями мовних норм. Демонструє середній рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	2	Практичне завдання виконано частково, студент невдало добирає слова, непослідовно обґрунтовує свої думки, допускає помилки у формулюванні правил, відповідає з порушеннями мовних норм. Демонструє низький рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	1	Практичне завдання виконано частково; студент демонструє обмежений обсяг знань, не завжди вдало добирає слова непослідовно обґрунтовує свої думки, допускає помилки у формулюванні правил, відповідає з порушеннями мовних норм. Демонструє частково сформовані компетентності та досягнення програмних результатів навчання.
	0	Практичне завдання не виконано або виконано неправильно; студент не демонструє знання, не обґрунтовує/неправильно обґрунтовує свої думки, плутається у формулюванні правил, відповідає зі значним порушеннями мовних норм, що не дає змогу оцінити рівень сформованості компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестових завдань

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Максимальна кількість балів
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Загалом – 20 завдань. Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 1. В	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.	
Максимальна кількість балів		20

Критерії та шкала оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Тип / опис завдання	Кількість балів	Шкала оцінювання
Виконання завдань: виконання конспекту із завданнями, винесеними на самостійне опрацювання.	18 – 20	Завдання виконано правильно, у повному обсязі з дотриманням мовних норм та наведенням прикладів. Демонструє високий рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	16– 17	Завдання виконано правильно, проте трапляються деякі неточності. Мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування. Демонструє загалом високий рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	13–15	Завдання виконано не повністю, наявні деякі змістові помилки.

		Більша частина завдання виконана правильно; допущено не більше чотирьох помилок; мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування. Демонструє достатній рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	9–12	Завдання виконано частково, наявні суттєві змістові помилки. Половина завдань виконана правильно; допущено не більше шести помилок; мовне оформлення відповідей потребує коригування. Демонструє середній рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	6–8	Завдання виконано фрагментарно, наявні суттєві змістові недоліки, порушено логіку викладу, наявні порушення літературних норм. Демонструє низький рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	1–5	Завдання виконано фрагментарно, з порушенням логіки викладу, наявні суттєві змістові недоліки, студент плутається в поняттях, наявні грубі порушення літературних норм. Демонструє частково сформовані компетентності та досягнення програмних результатів навчання.
	0	Завдання не виконано або виконано неправильно, що не дає змогу оцінити рівень сформованості компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

Критерії та шкала оцінювання реферату

Тип / опис завдання	Кількість балів	Шкала оцінювання
Підготовка реферату.	9–10	Реферат підготовлений на достатньо високому науковому рівні; здобувач вищої освіти вправно володіє спеціальною мовознавчою термінологією, знаннями з історії та теорії германських мов, знає структурні рівні германських мов, досконало обґрунтовує свої думки, повністю розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови. Демонструє високий рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	7–8	Матеріал реферату підготовлено на достатньому науковому рівні; здобувач вищої освіти орієнтується у спеціальній мовознавчій термінології, обізнаний з історією та теорією германських мов та структурними рівнями германських мов, проте інколи плутається в поняттях, непослідовно обґрунтовує свої думки, відповідає з незначними порушеннями норм літературної мови. Демонструє достатній рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	5–6	Матеріал реферату підготовлено на посередньому науковому

		рівні; здобувач вищої освіти орієнтується у спеціальній мовознавчій термінології, обізнаний з історією та теорією германських мов та структурними рівнями германських мов, проте плутається в поняттях, непослідовно обґрунтовує свої думки, відповідає з незначними порушеннями норм літературної мови. Демонструє середній рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	3–4	Матеріал реферату має подеколи фрагментарний характер; здобувач вищої освіти плутається у спеціальній мовознавчій термінології, поверхнево обізнаний з історією та теорією германських мов, структурними рівнями германських мов, непослідовно обґрунтовує свої думки, відповідає з порушеннями норм літературної мови. Демонструє низький рівень сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
	1–2	Матеріал реферату підготовлено фрагментарно; студент демонструє недостатній рівень знань спеціальної мовознавчої термінології, погано обізнаний з історією та теорією германських мов, структурними рівнями германських мов, не уміє обґрунтовувати свої думки, відповідає з порушеннями норм літературної мови. Демонструє частково сформовані компетентності та досягнення програмних результатів навчання.
	0	Реферат не підготовлено; студент не демонструє знання, не обґрунтовує свої думки, плутається у мовознавчій термінології, спілкується із суттєвими порушеннями мовних норм, що не дає змогу оцінити рівень сформованості компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.